

Länsstyrelsen i Hallands län

KOMPLETTERING

Ärende med diarienummer 8996-2024, begäran om upphävande av naturreservatet Biskopshagen i Varbergs kommun, Hallands län

Vattenfall AB ("Vattenfall" eller "bolaget") hänvisar till Länsstyrelsens i Hallands län skrivelser den 7 april och 15 maj 2025 med begäran om kompletteringar i rubricerat ärende. Vattenfall bemöter länsstyrelsens synpunkter och kompletterar hemställan i det följande.

A. Behovet av att upphäva naturreservatet

A.1 Val av plats

1. *Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska komplettera med en redogörelse för varför verksamheten behöver lokaliseras inom Biskopshagens naturreservat. Länsstyrelsen anför att Vattenfall behöver visa att det finns skäl att upphäva reservatet om syftet med verksamheten kan uppnås på annan plats utan ett upphävande av formellt skyddad naturmark (kompletteringspunkt 2).*
2. Vattenfall anför följande. Valet av lokalisering för den planerade verksamheten har föregåtts av en omfattande lokaliseringsutredning, genom vilken flera potentiella lokaliseringar har utvärderats utifrån flera olika kriterier. Lokaliseringsutredningens utförande och resultaten från denna har redogjorts för i hemställan. Med anledning av att flera av länsstyrelsens kompletteringsönskemål anknyter till verksamhetens lokalisering kompletterar Vattenfall ärendet med utredningen i sin helhet, se Bilaga 1.
3. Som framgår av lokaliseringsutredningen bedöms Ringhals-Väröhalvön vara det bästa lokaliseringsalternativet för den planerade verksamheten på nationell nivå. Sett inom ramen för den fördjupade nationella utvärderingen bedöms Ringhals-Väröhalvön vara en bättre eller lika bra lokalisering utifrån samtliga förutom två av de studerade indikatorerna jämfört med Barsebäck och Oskarshamn. Det kan vidare

konstateras att Ringhals-Väröhalvön sammantaget utgör den lämpligaste lokaliseringen. Ringhals-Väröhalvön bedöms bl.a. vara den bästa lokaliseringen utifrån prognostiserat elbehov, vilket utgör en viktig aspekt eftersom verksamheten, för att så effektivt som möjligt bidra till den gröna omställningen, bör etableras där elbehovet är som störst. Syftet med verksamheten bedöms inte kunna uppfyllas på någon annan plats än Ringhals-Väröhalvön.

4. På lokal nivå utgör Biskopshagen den bästa lokaliseringen för den planerade verksamheten. Lokaliseringsalternativet innebär ett intrång i ett naturreservat, vilket är en aspekt som talar emot alternativet. Detta är emellertid inte den enda aspekten som ska beaktas vid bedömningen av vad som utgör den bästa lokaliseringen för verksamheten. Som framgår av lokaliseringsutredningen är alternativet Biskopshagen den bästa lokaliseringen för verksamheten jämfört med övriga studerade alternativ (Lingome 1–5) utifrån flera indikatorer, bl.a. risker- och säkerhetsaspekter och avstånd till närboende.
5. Av lokaliseringsutredningen framgår vidare att en etablering inom alternativet Lingome 1–5 hade inneburit betydande byggtekniska utmaningar. Som exempel kan nämnas att det skulle krävas omfattande arbeten med att anlägga nya vägar alternativt omfattande arbeten med att anlägga en ny hamn om verksamheten skulle lokaliseras till något av alternativen Lingome 1 eller 2. Den planerade anläggningen behöver på grund av krav på klimatanpassning grundläggas på en nivå om minst fyra meter över havet. Samtidigt är det fördelaktigt för uttaget av kylvatten att anläggningen grundläggs på en så låg nivå som möjligt. Lokaliseringsalternativen Lingome 3–5 ligger på en nivå om mellan 25 och 50 meter över havet, och en etablering inom något av dessa områden hade således krävt omfattande schaktarbeten. Detta hade i förlängningen medfört ett behov av att hantera enorma mängder jord- och bergmassor. En etablering av verksamheten inom något av alternativen Lingome 1–5 hade vidare krävt att utloppstunnlarna för använt kylvatten skulle behöva anläggas under Ringhals befintliga kärnkraftverk, vilket hade varit tekniskt komplicerat.
6. Även om det i teorin skulle kunna vara möjligt att etablera verksamheten inom alternativet Lingome 1–5, skulle det mot bakgrund av dessa byggtekniska utmaningar innebära att etableringen skulle bli mycket svårare att genomföra och betydligt mer kostsam. Det är därför inte tekniskt eller ekonomiskt rimligt att

etablera verksamheten inom något av dessa områden. En etablering inom något av alternativen Lingome 1–5 skulle också medföra större omgivningspåverkan under byggtiden jämfört med en etablering inom alternativ Biskopshagen, bl.a. genom det ökade behovet av omfattande masshantering och tillhörande transporter.

Sammantaget bedöms inte syftet med verksamheten kunna uppnås på en annan plats än Biskopshagen.

7. Den planerade verksamheten bidrar till den gröna omställningen och till riksdagens mål om fossilfri elproduktion till år 2040. Verksamheten har stor betydelse för Sveriges framtida elförsörjning och utgör därför ett angeläget allmänt intresse. Det är visat att etableringen av verksamheten kräver att naturreservatet upphävs, varför det föreligger synnerliga skäl för upphävandet.
8. Som utvecklas under avsnitt A.2 nedan har Vattenfall nu kommit längre i projekteringen av verksamheten och har därtill fattat vissa större inriktningsbeslut. Detta har sammantaget resulterat i att verksamhetens ytbehov i naturreservatet numera är mindre jämfört med tidigare bedömningar och att Vattenfall nu bedömer att endast en del av naturreservatet behöver upphävas. Inom den kvarvarande delen av naturreservatet finns höga till mycket höga naturvärden och allmänhetens tillträde till denna del kommer inte att omöjliggöras. Detta innebär sammantaget att skälen för att upphäva (numera del av) naturreservatet är ännu starkare än vid tidpunkten för hemställans ingivande.
9. *Länsstyrelsen önskar en kompletterande redogörelse för vilka kriterier som de fem bortvalda riksintresseområdena Brofjorden, Forsmark, Malmö hamn, Stenungsund och Sternö-Stillerydshamnen inte uppfyller (kompletteringspunkt 3).*
10. Vattenfall förtydligar att inget av alternativen Brofjorden, Forsmark, Stenungsund eller Sternö-Stillerydshamnen uppfyller det grundläggande kriteriet ”Lämplig plats för planerbar elproduktion och nätanslutning enligt tidsplan”. Därutöver uppfyller varken alternativen Malmö hamn eller Stenungsund det grundläggande kriteriet avseende ytbehov. Se vidare avsnitt 3.2 och 3.3 i lokaliseringsutredningen.
11. *Länsstyrelsen anser att Vattenfall behöver tydliggöra om lokaliseringsalternativet Barsebäck är förenligt med bestämmelsen i 4 kap. 4 § miljöbalken, och om så är fallet, utveckla varför alternativet inte anses lämpligt för den planerade verksamheten (kompletteringspunkt 4).*

12. Vattenfall vidhåller att det är osäkert om lokaliseringalternativet Barsebäck är förenligt med 4 kap. 4 § miljöbalken, men konstaterar att detta inte har resulterat i att alternativet har valts bort som möjlig lokalisering för den planerade verksamheten. Som utvecklas i avsnitt 4.2 i lokaliseringsutredningen har Barsebäckalternativet studerats inom ramen för den fördjupade nationella utvärderingen och har bedömts utgöra en sämre lokalisering för verksamheten jämfört med Ringhals-Väröhalvön, bl.a. utifrån risker- och säkerhetsaspekter, avstånd till Sevesoanläggningar och andra miljöfarliga verksamheter samt påverkan på kulturmiljö (jfr tabell 10 i avsnitt 4.3 i lokaliseringsutredningen).
13. *Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska komplettera hemställan med en utredning som visar hur och i vilken omfattning anläggandet av den planerade verksamheten vid lokaliseringalternativen Oskarshamn och Ringhals-Väröhalvön skulle påverka där förekommande riksintressen, samt med en avvägning mellan förekommande riksintressen vid Oskarshamn (kompletteringspunkterna 5 och 6).*
14. Vattenfall anför följande. Lokaliseringalternativet Oskarshamn ligger inom ett område som har pekats ut som riksintresse för naturvård, friluftslivet och det rörliga friluftslivet. En etablering av den planerade verksamheten inom lokaliseringalternativet skulle innebära ett intrång i alla dessa riksintressen. Delar av lokaliseringalternativet ligger även inom ett område som har pekats ut som riksintresse för slutförvar av använt kärnbränsle och kärnavfall, och en lokalisering av verksamheten inom lokaliseringalternativet skulle även medföra ett intrång i detta riksintresse.
15. Lokaliseringalternativet Ringhals-Väröhalvön ligger inom ett område som har pekats ut som riksintresse för det rörliga friluftslivet. I övrigt saknas riksintressen inom lokaliseringalternativet. Vattenfall konstaterar att en etablering av verksamheten inom lokaliseringalternativet Oskarshamn skulle innebära ett intrång i fler riksintressen jämfört med om verksamheten istället lokaliseras inom alternativet Ringhals-Väröhalvön, och bedömer av denna anledning att Oskarshamn utgör en sämre lokalisering utifrån aspekten påverkan på riksintressen. Eftersom det är *antalet* riksintressen som påverkas vid Oskarshamn som gör detta till ett sämre alternativ jämfört med Ringhals-Väröhalvön utifrån aspekten påverkan på riksintressen, saknas anledning att göra en avvägning mellan förekommande riksintressen vid Oskarshamn. Vattenfall noterar i sammanhanget att det riksintresse

som påverkas vid en etablering vid Ringhals-Väröhalvön (det rörliga friluftslivet) också påverkas vid en etablering i Oskarshamn. Vattenfall hänvisar i övrigt till vad som redogörs för i avsnitt 4.2.3–4.2.6 i lokaliseringsutredningen.

16. *Länsstyrelsen efterfrågar information om kvantifieringen av de faktorer som har använts för att jämföra olika lokaliseringsalternativ, och anger att Vattenfall ska komplettera hemställan med en tabell som överskådligt visar bedömda och kvantifierade faktorer och avvägningen mellan de olika områdena (kompletteringspunkterna 7 och 8).*
17. *Vattenfall* anför följande. I avsnitt 3.1.1, 4.1.2 och 5.1.2 i lokaliseringsutredningen beskrivs de kriterier och indikatorer som har använts för att först identifiera och därefter jämföra möjliga lokaliseringsalternativ. I avsnitt 3.2, 4.2 och 5.2 i utredningen beskrivs hur respektive alternativ förhåller sig till identifierade kriterier och indikatorer. I tabell 2, 10 och 14 i utredningen redovisas en sammanfattande bedömning av alternativens förenlighet med kriterierna respektive indikatorerna.
18. *Länsstyrelsen noterar att det i hemställan anges att det skulle bli problematiskt att lokalisera verksamheten till områdena Lingome 1 eller 2 eftersom vissa föremål inte kan transporteras under eller lyftas över befintliga transmissionsledningar. Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska tydliggöra om dessa svårigheter omöjliggör en etablering av verksamheten inom områdena, och om inte, att Vattenfall ska utveckla vad som skulle krävas för att lokalisera verksamheten inom områdena (kompletteringspunkt 10).*
19. *Vattenfall* konstaterar att områdena Lingome 1 och 2 inte har avfärdats som möjliga alternativ utifrån de transportsvårigheter som redogörs för i hemställan. Som utvecklas i avsnitt 5.2.13 i lokaliseringsutredningen skulle emellertid en etablering av den planerade verksamheten i något av dessa områden kräva att det anläggs nya vägar till det området, eller att det anläggs en ny hamn för sjötransport av de komponenter som inte kan lyftas över ledningarna. Detta har varit en bidragande (men inte avgörande) orsak till att områdena har bedömts som mindre lämpliga lokaliseringar jämfört med alternativet Biskopshagen.
20. *Länsstyrelsen önskar en komplettering avseende vilka ingrepp som skulle behövas för att etablera en tillfällig hamn inom delområdena Lingome 1 och 2 (kompletteringspunkt 11).*

21. Vattenfall hänvisar till avsnitt 5.2.13 i lokaliseringsutredningen och anför att etableringen av en hamn bl.a. sannolikt skulle kräva omfattande muddringsarbeten och/eller bergsprängning på havsbotten.
22. Länsstyrelsen noterar att det i hemställan anges att en etablering inom alternativet Lingome 4 skulle innebära ett intrång i en befintlig militäranläggning, och anger att Vattenfall ska förtydliga om detta innebär ett absolut hinder för att etablera verksamheten inom området (kompletteringspunkt 12).
23. Vattenfall anför att det inom ramen för lokaliseringsutredningen inte har varit möjligt att fastställa huruvida militäranläggningen skulle utgöra ett faktiskt hinder för att etablera verksamheten i området. Området har studerats i den lokala utvärderingen, och har bedömts utgöra en sämre lokalisering jämfört med alternativet Biskopshagen (även utan beaktande av det eventuella intrånget i militäranläggningen).
24. Länsstyrelsen efterfrågar en tydligare redogörelse för vilka naturvärden som går förlorade vid en etablering av verksamheten inom Biskopshagen jämfört med övriga alternativ, och anger att Vattenfall ska komplettera underlaget med genomförd naturvärdesinventering och naturtypskartering för det potentiella påverkansområdet (kompletteringspunkterna 9 och 13).
25. Vattenfall inger efterfrågat underlag som Bilaga 2 till förevarande skrivelse. Som framgår av underlaget kommer en etablering av verksamheten inom lokaliseringsalternativet Biskopshagen att innebära intrång i flera naturvärdesbiotoper, varav flera har klassificerats till höga eller högsta naturvärden. Det förtjänar i sammanhanget att noteras att det även vid en etablering av verksamheten vid något av lokaliseringsalternativen i Lingome oundvikligen skulle ske ett intrång i flera naturvärdesbiotoper, se avsnitt 5.2.5 i lokaliseringsutredningen. Vidare förtjänar att understrykas att lokaliseringsalternativet Biskopshagen har inventerats mer noggrant jämfört med områdena i Lingome, vilket innebär en viss obalans i kunskapsunderlaget. Det är sannolikt att det skulle identifieras fler biotoper i områdena vid Lingome om lika detaljerade inventeringar skulle utföras där.
26. Länsstyrelsen önskar en utförligare redogörelse för hur kastriktningen påverkar valet av de olika delområdena, särskilt huruvida kastriktningen innebär ett absolut hinder för en etablering inom Lingome 1 och 2 (kompletteringspunkt 14).

27. Vattenfall anför följande. Kastriktningen för turbindelar har beaktats inom ramen för lokaliseringsutredningen på så sätt att ett lokaliseringsalternativ har ansetts utgöra ett sämre alternativ om ett turbinhaveri i det området riskerar leda till skada på anläggningar och bostäder jämfört med områden där ett sådant haveri enbart riskerar leda till skada på anläggningar eller varken på anläggningar eller bostäder (jfr tabell 11 i lokaliseringsutredningen). Vid en etablering av verksamheten inom lokaliseringsalternativen Lingome 1 eller 2 skulle ett eventuellt turbinhaveri leda till att turbindelar riskerar kastas mot Ringhals kärnkraftverk, vilket bedöms vara problematiskt. Detta har emellertid inte utgjort ett absolut hinder för att etablera verksamheten inom dessa lokaliseringsalternativ.
28. Länsstyrelsen anger att *Vattenfall ska utveckla resonemanget kring varför alternativen Lingome 1–5 är sämre alternativ än det valda utifrån fysiska skyddsaspekter (kompletteringspunkt 15).*
29. Vattenfall hänvisar i denna del till vad som redogörs för i avsnitt 5.2.10 i lokaliseringsutredningen. Den huvudsakliga anledningen till att Lingome 1–5 har bedömts utgöra mindre lämpliga lokaliseringar jämfört med Biskopshagen utifrån fysiska skyddsaspekter är att avstånden till befintlig bebyggelse (bortsett från sådan bebyggelse som ligger inom det planerade verksamhetsområdet, och som därmed kommer att behöva ianspråkta) är kortare, vilket bland annat innebär begränsningar i vilka skyddsavstånd som är möjliga att upprätta.
30. Länsstyrelsen noterar att *det har utförts arkeologiska utredningar inom det valda lokaliseringsalternativet sedan hemställan skickades in och att ett stort antal fynd har gjorts. Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska komplettera hemställan med denna information, och väga in resultaten i bedömningen av områdets lämplighet i förhållande till övriga alternativ (kompletteringspunkt 17).*
31. Vattenfall anför följande. I oktober 2024 genomförde Arkeologerna vid Statens historiska museer en arkeologisk utredning inom delar av lokaliseringsalternativet Biskopshagen. Resultaten från utredningen sammanställdes i en rapport som färdigställdes efter det att hemställan lämnades in till länsstyrelsen. Inom ramen för utredningen identifierades tretton nya objekt som klassificerades som fornlämningar, varav nio objekt utgörs av boplatser och övriga fyra av mindrestensättningar. I rapporten anges att det bör utföras arkeologiska förundersökningar för samtliga objekt. Vattenfall noterar att arbetet med sådana undersökningar har påbörjats.

32. Vattenfall konstaterar att fynden från den arkeologiska undersökningen i oktober 2024 har beaktats inom ramen för lokaliseringsutredningen, och därmed i jämförelsen mellan de olika lokaliseringsalternativen, se avsnitt 5.2.7 i lokaliseringsutredningen.
33. *Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska komplettera hemställan med en redogörelse för hur en etablering av verksamheten vid den valda lokaliseringen påverkar tillträdet till området och vilken påverkan detta har på kulturmiljön. Länsstyrelsen anser att detta ska vägas in i bedömningen av områdets lämplighet i förhållande till övriga alternativ (kompletteringspunkt 18).*
34. Vattenfall anför följande. Som utvecklas under avsnitt A.2 nedan, bedömer Vattenfall att det kommer vara möjligt att etablera verksamheten på platsen i enlighet med nu gällande krav på fysiskt skydd och säkerhetsskydd och samtidigt inte omöjliggöra allmänhetens tillträde till den del av naturreservatet som kan kvarstå. Allmänheten bedöms ha tillträde till denna del av reservatet under hela verksamhetens drifttid och under majoriteten av byggtiden. Under byggtiden kan det finnas behov av att tillfälligt och kortvarigt begränsa tillträdet för att kunna utföra vissa arbetsmoment. Dessa eventuella och tillfälliga begränsningar bedöms inte ha någon reell påverkan på kulturmiljön.
35. *Länsstyrelsen påtalar att det i Väröbacka och Bua pågår detaljplanering för fler bostäder och planering för en ny tågstation utmed Västkustbanan. Länsstyrelsen anser att lokaliseringsutredningen behöver kompletteras med denna information och att uppgifterna behöver vägas in i bedömningen av områdenas lämplighet utifrån aspekten avstånd till närboende (kompletteringspunkt 21).*
36. Vattenfall anför följande. I lokaliseringsutredningen har pågående planarbete beaktats på så sätt att om en kommande översikts- eller detaljplan möjliggör för att avstånden blir kortare till närmaste tätort, bostad eller känslig bebyggelse jämfört med nuvarande förhållanden, så har avståndsbedömningen utgått ifrån de förhållanden som möjliggörs genom den nya översikts- eller detaljplanen. Den nya detaljplanen för fler bostäder i Väröbacka och Bua möjliggör inte för att bostäder uppförs inom ett kortare avstånd till de studerade lokaliseringsalternativen jämfört med de avstånd som föreligger mellan alternativen och befintliga bostäder.

37. Länsstyrelsen noterar att det i hemställan anges att den nya översiktsplanen för Varbergs kommun planeras granskas och antas under 2025, och påtalar att detta i själva verket planeras till 2026 (kompletteringspunkt 22).

38. Vattenfall noterar uppgifterna, men konstaterar att detta inte förändrar några bedömningar gällande verksamhetens lokalisering.

A.2 Omfattningen av verksamhetens intrång i reservatet

39. Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska utveckla motiveringen till varför hela naturreservatet behöver upphävas istället för bara de delar som behöver tas i anspråk för verksamheten. Länsstyrelsen anger vidare att Vattenfall behöver redogöra för varför alternativa lösningar som till exempel en dispensansökan för delar av verksamheten har valts bort (kompletteringspunkt 1).

40. Vattenfall anför följande. I samband med upprättandet av hemställan bedömde bolaget att den planerade verksamhetens intrång i naturreservatet skulle göra det svårt att upprätthålla syftena med reservatet. Detta huvudsakligen eftersom det vid detta tillfälle var osäkert om det, utifrån kraven på fysiskt skydd och säkerhetsskydd, skulle vara möjligt att säkerställa allmänhetens tillträde till den del av reservatet som inte ianspråkats av verksamheten, samt utifrån verksamhetens intrång i reservatets naturvärden. Mot bakgrund av detta bedömde Vattenfall att det, även om inte hela naturreservatet rent fysiskt skulle komma att ianspråkats av verksamheten, var mer lämpligt att upphäva hela reservatet och inrätta ett nytt reservat i den del av reservatsområdet som inte ianspråkats av verksamheten, med föreskrifter som bättre reflekterar de nya förhållandena på platsen.

41. Projekteringen för den planerade verksamheten har nu kommit längre, och Vattenfall har fattat vissa större inriktningsbeslut i projektet som har medfört att den planerade verksamhetens ytbehov och därigenom intrånget i naturreservatet kan begränsas mer än vad som tidigare bedömdes möjligt. Detta har bl.a. resulterat i att Vattenfall numera bedömer att det är möjligt att utforma verksamheten i enlighet med nu gällande krav på fysiskt skydd och säkerhetsskydd, och samtidigt inte omöjliggöra allmänhetens tillträde till den del av naturreservatet som inte ianspråkats permanent.

42. I Figur 1 nedan (se även Bilaga 3) redovisas verksamhetens ytbehov i naturreservatet. Verksamhetens ytbehov utgörs av området mellan den i figuren gröna

linjen (nuvarande gräns för naturreservatet) och den turkosa linjen. Detta område bedöms uppgå till cirka 25 hektar och är den del av naturreservatet som behöver upphävas för att möjliggöra den planerade verksamheten.

Figur 1. Den planerade verksamhetens ytbehov i naturreservatet (området mellan den gröna och turkosa linjen).

43. I området till väster och söder om den turkosa linjen bedömer Vattenfall att det inte kommer att behöva ske några permanenta eller större tillfälliga intrång till följd av verksamheten. Inom detta område bedömer Vattenfall således att det numera finns förutsättningar att bevara det befintliga naturreservatet så som det är idag. Vattenfall kan emellertid inte utesluta att det kommer att uppstå behov av att utföra vissa åtgärder inom dessa delar av naturreservatet under byggtiden, t.ex. anläggningsarbeten för infrastruktur för vattenhantering och anläggande av mindre och tillfälliga vägar. Det är i nuläget inte möjligt att närmare avgränsa vilka delar av naturreservatet som (eventuellt) kommer att påverkas av sådana åtgärder och på vilket sätt. Vattenfall bedömer emellertid att dessa åtgärder kommer vara av en mer tillfällig karaktär och av mindre omfattning, varför det bedöms lämpligt att genomföra dessa åtgärder på annat sätt än genom upphävande av reservatet i berörda delar. Vattenfall förbehåller sig möjligheten att återkomma rörande behov av undantag för sådana åtgärder i reservatsföreskrifterna eller meddelande av dispens i vederbörlig ordning när projekteringen har nått längre.

-
44. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Vattenfall att Bilaga 3 till denna skrift (innehållande kartbilden ovan) biläggs länsstyrelsens beslut i syfte att illustrera vilken del av naturreservatet som upphävs.
45. *Länsstyrelsen efterfrågar en redogörelse för hur områdets långsiktiga skydd och förvaltning säkerställs om det inte blir aktuellt med ny kärnkraft och/eller under perioden fram till eventuell ny kärnkraft etableras (kompletteringspunkt 20).*
46. Vattenfall anför följande. Vattenfall planerar att lämna in ansökan om tillstånd enligt miljöbalken och kärntekniklagen under hösten/vintern 2026. Inom ramen för projektet pågår ett stort antal utredningar och processer som utgör förutsättningar för varandra och som också innebär ett stort antal tidsmässiga beroenden för projektets genomförande. Beslut om upphävande av den aktuella delen av naturreservatet är av avgörande betydelse för kommande tillståndsprövningar samt för planeringen och genomförandet av projektet i stort, varför det inte är möjligt att avvakta med beslut om upphävande till dess att tillstånd har meddelats. Vattenfall har emellertid inget omedelbart behov av att ianspråkta marken i naturreservatet under de närmaste åren, och det bedöms därför möjligt att i länsstyrelsens beslut ange att det faktiska upphävandet av den aktuella delen av naturreservatet ska verkställas med viss fördröjning i förhållande till när beslutet om upphävande fattas. Fram till denna tidpunkt kommer naturreservatet med dess skyddsföreskrifter kvarstå oförändrade.
47. Vattenfall föreslår att tidpunkten för när den aktuella delen av naturreservatet ska upphävas anges till den 30 september 2027. Vid denna tidpunkt kommer tillståndsansökningarna för verksamheten ha handlagts av mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten en viss tid, och det bör pågå omfattande skriftväxling i de två prövningarna. Därtill kommer Vattenfall att ha arbetat vidare med att förbereda etableringen och genomförandet av projektet under ytterligare cirka ett år. Det innebär även att Vattenfall under denna tidsperiod kommer att ha möjlighet att förbereda för allmänhetens tillträde till den kvarstående delen av naturreservatet på så sätt att det är omhändertaget i samband med att del av reservatet upphävs. Vidare kan noteras att för tid efter att naturreservatets delvisa upphävande har verkställts (dvs. den 30 september 2027) och fram till dess att byggnationen påbörjas kommer det långsiktiga skyddet och förvaltningen av den del av reservatet som upphävs att säkras genom att Vattenfall är ägare till de berörda fastigheterna samt att ett naturvårdsavtal upprättas mellan Vattenfall och länsstyrelsen. Avtalet kommer bl.a. att

innehålla begränsningar i användningen av fastigheterna. Det noteras att Vattenfall i dagsläget inte äger samtliga av de berörda fastigheterna i naturreservatet, men Vattenfall förväntar sig kunna äga alla dessa fastigheter vid tidpunkten för när upphävandet föreslås verkställas.

B. Kompensation vid upphävande av reservatet

48. *Länsstyrelsen anger att Vattenfall ska komplettera med en konsekvensutredning som redogör för vilka värden som finns i området och hur dessa påverkas vid ett upphävande av reservatet, samt med en kompensationsplan som visar hur bolaget avser kompensera för den förlust av värden som uppstår. Länsstyrelsen anger att friluftsliv och närnaturaspekten behöver vägas in i val av kompensationsområden (kompletteringspunkterna 9, 16, 19 och 23).*
49. Vattenfall anför följande. Som framgår under avsnitt A.2 ovan kan det befintliga naturreservatet bevaras i de delar där det inte sker något permanent ianspråktagande och reservatet behöver endast upphävas delvis i enlighet med Bilaga 3. Vattenfall har uppdragit åt WSP Sverige AB ("WSP") att utföra en konsekvensutredning avseende upphävandets konsekvenser för naturmiljön samt för rekreation och friluftslivet (se Bilaga 4). Av utredningen framgår sammanfattningsvis att upphävandet innebär en förlust av cirka 23 hektar naturvärdesbiotoper, bestående av bl.a. klippkust, hållmarker och betesmarker. Upphävandet påverkar också friluftslivet negativt genom att den tillgängliga ytan för utövande av friluftsliv i naturreservatet minskar. Av utredningen framgår vidare att den kvarvarande delen av reservatet hyser flera naturvärdesbiotoper med högsta naturvärden, och att området har goda förutsättningar för att fortsätta att skyddas som naturreservat.
50. Eftersom naturreservatet inte längre behöver upphävas i sin helhet justerar Vattenfall sitt förslag till kompensation jämfört med vad som har redogjorts för i hemställan. Vattenfall föreslår att intrånget i naturreservatet i huvudsak ska kompenseras genom avsättande av andra naturområden för naturvårds- och friluftssändamål i Varbergs kommun, inom vilka det ska kunna inrättas ett eller flera nya naturreservat. Områdena ska innehålla, alternativt ska det vara möjligt att genom naturvårdsåtgärder återskapa, i stort motsvarande naturvärden som de som går förlorade genom upphävandet av naturreservatet. Områdena ska inte redan omfattas av formella eller informella skydd för att långsiktigt bevara naturvärden (områdena ska t.ex. inte

redan vara en del av andra naturreservat). Områdena ska minst omfatta en lika stor yta som den som går förlorad i och med upphävandet.

51. Vattenfall har uppdragit åt WSP att identifiera och utvärdera lämpliga områden för avsättande för naturvårds- och friluftsåndamål i enlighet med vad som redogjorts för ovan, se Bilaga 5. Som framgår av bilagan har WSP identifierat två potentiella kompensationsområden som bedöms vara väl lämpade för den kompensation som ska ske för intrånget i naturreservatet. Inom områdena finns goda förutsättningar att bilda nya naturreservat och områdena hyser naturtyper, ekologiska funktioner och friluftsvärden som i stort motsvarar de som går förlorade genom upphävandet av del av naturreservatet Biskopshagen. Områdena utgör sammanhängande landskap med god ekologisk struktur, har en dokumenterad förekomst av rödlistade arter och hyser höga naturvärden. Inom områdena finns även potential för utveckling av natur- och friluftsvärden via restaurerings- och skötselåtgärder.
52. Vattenfall har idag inte rådighet till de identifierade kompensationsområdena, men har inlett dialog med berörda fastighetsägare om förvärv av mark och/eller intrångsersättning för inrättande av naturreservat på deras fastigheter. Vattenfall har goda förhoppningar om att det kommer vara möjligt att säkra mark inom de identifierade områdena för kompensation för intrånget i naturreservatet, men kan i nuläget inte utlova att kompensationen kommer vara möjlig att genomföra inom just dessa områden. Om det mot förmodan inte skulle vara möjligt att säkra lämplig mark inom de identifierade områdena, bedömer Vattenfall att det finns flera andra områden i Varbergs kommun som skulle vara lämpliga för genomförandet av kompensationen.
53. Vattenfall föreslår att det i länsstyrelsens beslut anges att Vattenfall, som kompensation för det intrång som sker i naturreservatet Biskopshagen, ska avsätta mark i Varbergs kommun för områdesskydd som minst ska motsvara den yta som går förlorad i och med upphävandet. Vattenfall noterar att det inte är ovanligt att det i beslut om upphävande av naturreservat inte specificeras exakt vad kompensationsåtgärderna ska bestå av eller var de ska utföras.¹

¹ Jfr t.ex. Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 28 juni 2024 i ärende med dnr 511-38252-2023 om upphävande av del av Lovö naturreservat.

54. Utöver avsättandet av områden för naturvårds- och friluftssändamål, föreslår Vattenfall alltså att kompensationen också kan utgöras av att Vattenfall bekostar eller utför åtgärder för att främja friluftsliv eller naturvård i andra områden än de som särskilt avsätts enligt ovan (jfr punkten 4 i bilaga 1 till hemställan). Omfattningen av sådana åtgärder ska bestämmas så att de utgör skälig kompensation för upphävandet med beaktande av omfattningen på avsättningen av (och åtgärderna inom) de särskilda områdena för naturvårds- och friluftssändamål. Att sådana åtgärder också kan komma att utgå som kompensation bör framgå av beslutet, liksom att planeringen och utförandet av kompensationen i sin helhet ska ske i samråd med länsstyrelsen.

C. Sammanfattande slutsats samt justering av hemställan

55. För att klara klimatmålet, stärka Sveriges konkurrenskraft och uppfylla målsättningen om noll nettoutsläpp av växthusgaser till år 2045 behöver elproduktionen i Sverige utökas. I regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll – konstateras att elproduktionen i Sverige i princip kommer att behöva fördubblas inom 25 år, samt att kärnkraft är det planerbara kraftslaget som har potential att producera de stora mängder fossilfri el som klimatmålet kräver och att kärnkraften är en av de absolut viktigaste komponenterna för att uppnå ett robust elsystem som kan leverera konkurrenskraftiga elpriser. I handlingsplanen identifieras utbyggnad av ny kärnkraft som den enskilt viktigaste åtgärden för att Sverige ska kunna minska sina utsläpp genom elektrifiering av industri och transporter.² Den planerade verksamheten innebär att stora mängder fossilfri el kommer att produceras i ett område där det redan idag finns ett stort elbehov och där behovet förväntas bli ännu större i framtiden. Verksamheten är sammantaget samhällsviktig och mycket angelägen, och eftersom det är visat att den bästa platsen för verksamheten förutsätter att del av naturreservatet Biskopshagen behöver upphävas föreligger synnerliga skäl för upphävandet.
56. Kompensation för det intrång som sker i naturreservatet föreslås sammantaget ske genom avsättande av områden för naturvårds- och friluftssändamål, som minst ska motsvara den yta som upphävs och som så långt som möjligt ska innehålla de

² Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (Skr. 2023/24:59), s. 10 och 86 f.

naturtyper, ekologiska funktioner och friluftsvärden som går förlorade i och med upphävandet av del av naturreservatet. Därutöver kan kompensation också utgå genom att Vattenfall utför eller bekostar andra åtgärder för främjande av friluftsliv eller naturvård på andra lämpliga platser i Varbergs kommun. Föreslagen kompensation är tillräcklig för att kompensera för det intrång i reservatet som upphävandet innebär.

57. Mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan hemställer Vattenfall, med justering av tidigare hemställan, att länsstyrelsen meddelar beslut enligt följande.

Med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken beslutar länsstyrelsen att förordnandet den 31 augusti 1971 (dnr 11.121-820-71), om inrättande av naturreservat vid Biskopshagen i Värö socken, Varbergs kommun, ska upphävas den 30 september 2027 för den del av reservatet som markeras på bifogad karta, Bilaga [●]. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan upphör därmed att gälla vid samma datum i den del av reservatet som upphävandet avser.

Kompensation enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken ska ske i skälig utsträckning genom att Vattenfall avsätter minst 25 hektar mark för områdeskydd i Varbergs kommun. Marken ska till övervägande del ha så höga naturvärden att länsstyrelsen bedömer att den är värd att skydda enligt 7 kap. miljöbalken. Kompensation kan därutöver utgå genom att Vattenfall bekostar eller utför åtgärder för att främja friluftsliv eller naturvård i lämpliga områden i Varbergs kommun. Kompensationen ska planeras och genomföras i samråd med länsstyrelsen.

Göteborg den 27 oktober 2025
Vattenfall AB, genom

Caroline Perlström
(enligt fullmakt)

Albin Morris
(enligt uppdrag)

- Bilaga 1 Lokaliseringsutredning
- Bilaga 2 Naturvärdesinventering vid Ringhals
- Bilaga 3 Kartbild över ny gräns för naturreservatet Biskopshagen
- Bilaga 4 Konsekvensanalys för upphävande av del av naturreservatet Biskopshagen
- Bilaga 5 Kompensationsutredning för upphävande av del av naturreservatet Biskopshagen